

levegőben kiszámíthatatlan és veszélyes indulatokkal, melyek önmaguk ellen fordulnak vagy mások pusztításához vezetnek.

A gördülékeny, gyakran a lírához közelítő, gazdag írásmód vonzó, gyönyörködtető esztétikai élménnyé emeli ezt a taszító, kegyetlen, alantas valóságot. A tragédiák sokszor balladai sejtetéssel, ki nem mondottan vetik baljós árnyukat a néhány, pontos vonással megrajzolt szereplőkre. Festői hasonlatokkal, erős képiséggel, nagy tehetséggel ábrázolja a szerző a tájat, az alakokat, a tetteket és a különös hangsúlyt kapó erotikát. A kötet címet adó, bevezető, az egész további mű hangulatát megalapozó, a környezetet és az élethelyzetet tisztázó novella fejtí fel, hogy az „éjfekete bozót” tulajdonképpen egy elhagyott és beteg szexualitású nő, Poloskár Margit ágyéka.

Az indázó szerkesztés a közvetlen cselekményt kitérőkkel, megszakításokkal darabolja, így – akárcsak az életben – elmosódik a határ részlet és lényeg között, s valószerűvé lesz ez a valószerűtlen, élhetetlen, mitikus és bizarr világ. De ez Papp Sándor Zsigmond igazi hangja, amit már *A kettes, avagy történet fekete-fehérben*, a *72-es blues* című kötet első novellájában, saját írói hatását felmérve megfogalmazott: „A közbösen hömpölygő szövegből kilógnak majd az eldologozatlan hangulatszálak, az emlékek hasznavehetlen fonalai. [...] Minduntalan

szétesik, elemeire robban, akár egy rozzant kalyiba, ami épphogy menedék az eső ellen. De így hiteles. Érzéki, nehezen felejthető.”

NYOLCAS DOROTTYA

(*Alexandra Kiadó, Budapest, 2005,*
176 oldal, 1999 Ft)

JÓKAI ANNA:

Majd

Mind tartalmi, mind esztétikai szempontból elgondolkodtató, s írójától ez idáig kevésbé ismert vezetésű vonalakkal gazdagította életművét és szerzői arcképét *Majd* című elbeszéléskötetével Jókai Anna.

Ezek az 1979-től keltezett szövegek, úgy érzem, azon kérdések sarjadási pillanatait vizsgálják, melyek mindig is (igaz, épp csak neszt keltő) fogaskerekei, mozgatórugói voltak Jókai Anna írásművészetének, az alig-történekekben s az emlékek nélkül továbbállt momentumokban egyaránt.

Míg Jókai Anna regényeinek valóságai helyet követelnek maguknak abban a realitásban is, amelyben – úgy hisszük – élünk, addig ezeknek az elbeszéléseknek, költeményeknek, vegyes műfajú (vers-próza) írásoknak éppen a határtalanságuk, lezáratlanságuk a legfőbb jellemzőjük, talán állítmányuk is.

A *Majd* tájai, figurái, berendezési tárgyai, sejtetett vagy emblematikus szituációval illusztrált társadalmi mind a létezés/nemlétezés, lehetséges/képtelenség határán táncolnak – a kötélről általában az irracionális felé zuhanva.

Olyanféle „határtalanság”, „lezáratlanság” ez, amely határtalanság és lezáratlanság az adott táj, figura, berendezési tárgy, társadalmi berendezkedés plasztikusságát, folyton változó mi-voltát, mintegy megváltoztathatóságát húzza alá.

Dr. Mérő Máriót vagy Kálmánt gyakorta látni az utcán. Előbbi olykor taxiba száll (talán kéziratát viszi a kiadóba), utóbbi meg Annuskáját öleli át. Mert a *Ne féljetek!* vagy a *Szegény Sudár Anna* világának szereplői olyan komplex történetek részesei, melyek részletgazdagságuk okán a hiperrealizmusba hajolva biztosítják szereplőik számára, hogy kiléphessenek regényeik univerzumából.

A *Majd* – tehát az egyik lehetséges eljövendő – ezzel szemben állandó mozgásban van. Kimondásának pusztán ténye is fodrot vet rajta. Nem időt jelöl, inkább irányt. Tulajdonsága ugyanakkor (az időhöz hasonlóan) az önmagába való visszatérés eshetősége; de ugyanolyan, ugyanazon irányból ebben nem, csak vala-

melyik párhuzamos világban létezhet még egy (hasonlatosan az időhöz). Egy bizonyos majdhoz – akkori jelenhez – ugyanis egy bizonyos, ismétellhetetlen és másolhatatlan történelem vezet.

Ami a most után következik, míg jelené nem lesz, arról nem tudni: élni kell-e, átélni, letölteni netán? Az a mostani körülmények minden olyan változásának függvénye, amelyek addig a jelenig bekövetkeznek.

A tettes már-már „földoldozható” szándéka alól. A cselekedetek előjele nem befolyásolja azokat a történeteket, amelyeket a tett közvetlenül vagy közvetve indukál. Mire „valóságga” válik az akarat, addigra bizonyos bekövetkezik, ha csak egy parányi változás is, amely elegendő ahhoz, hogy az akarat ne az elképzeltet szerezni valósuljon meg.

A *Majd* e tehetetlenségi erő, a tettek e visszavonhatatlan következményhalmaza felől közelíti mozgásban lévő világának minden attribútumát.

Az érdeklő, mit tesz a jelenről jelenre lépegető élet addig, míg *majd* nem lesz.

DUKAY NAGY ÁDÁM

(Széphalom Könyvműhely, Budapest, 2005, 97 oldal, 2400 Ft)

